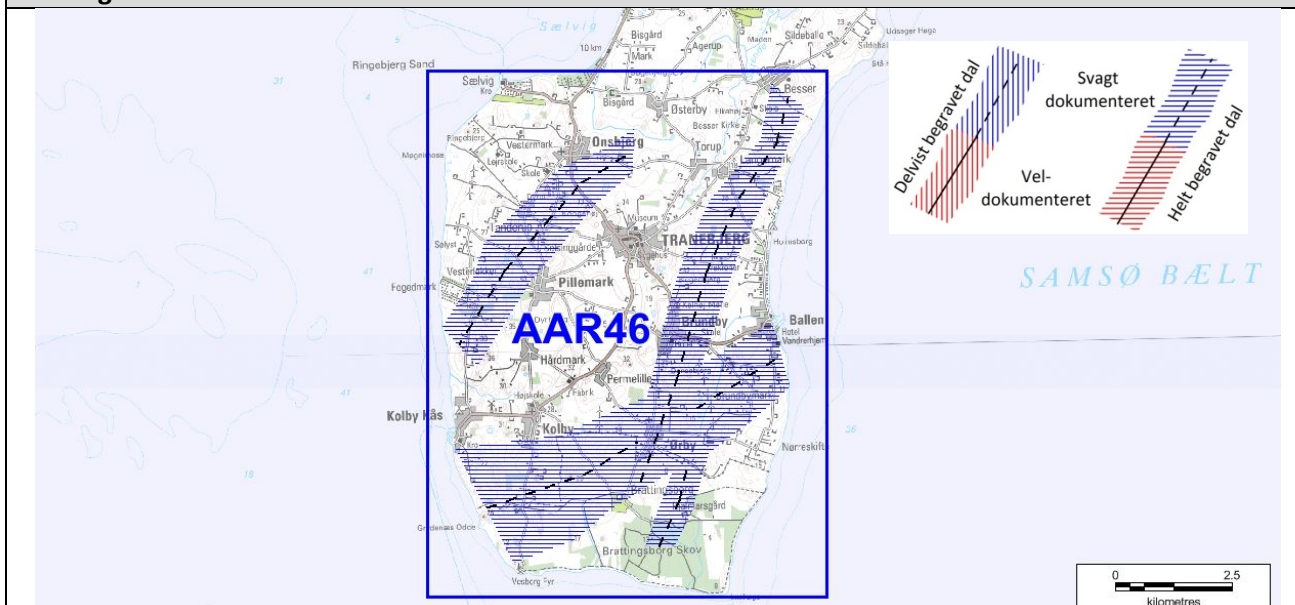

Oversigtskort:**Geologisk beskrivelse:**

På den sydlige del af Samsø er der på baggrund af en SkyTEM kortlægning /1/ kortlagt fire *helt begravede* dale. Disse 4 dale er henholdsvis lokaliseret mellem Grydenæs Odde og Brundby Mark, Brattingborg Skov og Ørby, Fogedmark og Onsbjerg samt mellem Besser og Ørby. To af dalene har NØ-SV-lige retninger, mens to dalene har NNØ-SSV-lige retninger. Dalen mellem Besser og Ørby ses i middelmodstandskort mellem ca. kote 0 og kote -20 m, mens de tre øvrige dale ses i sonderingernes nederste godt ledende lag. Dalenes bredde varierer mellem 0,6 km og 2,5 km. De kortlagte længder er op til 9 km.

Dalene skiller sig dog kun svagt ud i den gode leder, da lavmodstandsfyld i dalene medfører en lille modstandscontrast til det fede oligocæne ler, som dalene er nederoderet i. Ifølge /1/ er de godt ledende lag i sonderingerne generelt bestående af ler og ikke af saltvand. Det oligocæne ler har modstande på under 5-7 ohmm, mens det nederste dalfyld har modstande på 10-25 ohmm. Dalene når en dybde på omkring kote -60 m og i det oligocæne ler er de nederoderet omkring 30 m. De er i TEM-sonderingerne vanskelige at følge højere op i lagserien. Kun få boringer når dette niveau, men enkelte boringsoplysninger viser leret materiale; hovedsageligt moræneler (eksempelvis boring DGU nr. 109.285 og 119.68) /4/. Der er flere steder på øen fundet dybtliggende interglaciale aflejringer /1/. Det er en mulighed, at disse interglaciale aflejringer har relation til de begravede dale. Undersøgelingsboring DGU nr. 109.283 (sydvest for Tranebjerg) beskriver fund af interglaciale ler fra kote -30 til -43 m, det er dog ikke muligt at vurdere om boringen er placeret i en begravet dal. De interglaciale aflejringer er ved foraminifer-analyser aldersbestemt til Sen Saale /4/.

Dalen mellem Grydenæs Odde og Brundby Mark fortsætter øjensynlig ud under kysten på begge sider af Samsø. Ovenpå dalstrukturen er der på to lokaliteter (Ballen S. og Kolby Kaas) udført glacialstratigrafiske analyser /2/. Disse angiver, at der findes en till fra Saale (Lillebælt Till) ovenpå dalen og det er således sandsynligt, at dalstrukturen er dannet under Saale eller ældre istider.

Det er ud fra data vurderet sandsynligt, at der findes flere begravede dale på Sydsamsø.

Tolkningsusikkerhed:

Dalene, der når ned i den oligocæne ler, er forholdsvis sikkert kortlagt, men deres eksistens er kun delvist bekræftet ud fra boringsoplysninger. Dalene er derfor kortlagt som værende svagt dokumenterede. Dalen mellem Besser og Ørby ses som et relativt

smalt bælte af høje modstande. Der er ikke boringsoplysninger til at bekræfte dalens eksistens, og den må således beskrives som usikker. Ingen af dalene er afgrænset i deres længderetninger.

Referencer:

- /1/ Rambøll (2008): SkyTEM - Sydsamsø - processering, tolkning og afrapportering. Udført for Miljøcenter Århus, januar 2008.
- /2/ Houmark-Nielsen, M. (1987): Pleistocene stratigraphy and glacial history of the central part of Denmark. Bulletin of the Geological Society of Denmark, 36, 1-189.
- /3/ Rambøll (2012), Delaftale 28 – Sydsamsø, udført for Naturstyrelsen Aarhus, juni 2012
- /4/ GEUS (2015)/ Jupiter-databasen (www.geus.dk)